

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

ПУ „ВЕРА ГУЦУЊА“ С О М Б О Р

- Предшколска установа програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања одређује мере и активности које обезбеђују развијање и неговање позитивне атмосфере и безбедно окружење.
- Предшколска установа је формирала Стручни тим за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања, који је израдио овај програм.

Чланови Тима за заштиту деце од дискриминације насиља, злостављања и занемаривања:

Александра Перовић, директор
Смиља Драганов, психолог – координатор тима
Мирјана Хајдин-педагог
Нада Стојиљковић - педагог
Драгица Ракинић, мед. сестра на превентиви
Биљана Јагер, мед. сестра на превентиви
Снежана Божиновић, васпитач
Гордана Живковић, мед. сестра васпитач
Снежана Старчевић Алексић – секретар
Нада Ковачевић - референт уплата, ППЗ и заштите на раду
Сима Катанић – члан из реда Савета родитеља
Невена Сентђерђи – члан из реда локалне самоуправе

ЗНАЧЕЊЕ ПОЈМОВА НАСИЉЕ, ЗЛОСТАВЉАЊЕ И ЗАНЕМАРИВАЊЕ

Насиље се дефинише као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства деце.

Насиље може имати различите форме:

Физичко насиље се односи на понашање које доводи до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета. Примери физичког насиља су: ударање, шутирање, гурање, шамарање, чупање, давлeње, бацање, гађање, напад оружјем, тровање, паљење, посипање врућом водом, ускраћивање хране, сна и сл.

Емоционално/психолошко насиље односи се на оно понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета. Односи се и на ситуације у којима се пропушта обезбеђивање прикладне и подржавајуће средине за здрав емоционални и социјални развој у складу са потенцијалима детета. Емоционално насиље и злостављање обухвата поступке којима се врши омаловажавање, етикетирање, игнорисање, вређање, уцењивање, називање

погрдним именима, оговарање, подсмевање, исмејавање, неприхватање, изнуђивање, манипулисање, претња, застрашивање, ограничавање кретања деце, као и други облици непријатељског понашања.

Искључивање из групе и дискриминација представљају **социјално насиље**. Односи се на следеће облике понашања: одвајање детета од других на основу различитости, довођење у позицију неравноправности и неједнакости, изолацију, недружење, игнорисање и неприхватање по било ком основу.

Сексуално насиље и злоупотреба деце/ученика подразумева њихово укључивање у сексуалну активност коју она не схватају у потпуности, за коју нису развојно дорасла (не прихватају је, нису у стању да се са њом сагласе) и која има за циљ да пружи уживање или задовољи потребе друге особе.

Сексуалним насиљем сматра се :

сексуално узнемиравање – ласцивно коментарисање, етикетирање, ширење прича, додиривање, упућивање порука, фотографисање, телефонски позиви и сл;

- навођење или приморавање детета на учешће у сексуалним активностима;
- било да се ради о контактним (сексуални однос, сексуално додиривање и сл.) или неконтактним активностима (излагање погледу, егзибиционизам и сл.);
- коришћење деце за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Развој савремених комуникационих технологија доводи до појаве насиља коришћењем информационаих технологија (**електронско насиље**): поруке послате електронском поштом, СМСом, ММС-ом, путем веб-сајта (веб сите), четовањем, укључивањем у форуме, искључивањем из форума, групних четова и сл. Злоупотреба деце представља све што појединци и институције чине или не чине, а што директно утиче или индиректно шкоди деци или им смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи их у немоћан, неравноправан и зависан положај у односу на појединце и установу.

Занемаривање и немарно поступање представљају случајеве пропуштања установе или појединца да обезбеде услове за правилан развој детета у свим областима, што, у противном, може нарушити његово здравље, физички, ментални, духовни, морални и друштвени развој.

Занемаривање представља и пропуст родитеља, усвојиоца или стараоца, односно друге особе која је преузела одговорност или обавезу да негује дете, да обезбеди услове за развој по питању: здравља, образовања, емоционалног развоја, исхране, смештаја и безбедних животних услова у оквиру разумно расположивих средстава породице или пружаоца неге, што изазива или може са великом вероватноћом нарушити здравље детета или физички, ментални, духовни, морални и његов социјални развој. Ово обухвата и пропусти у обављању правилног надзора и заштите детета од повређивања у оноликој мери у којој је то изводљиво.

Експлоатација деце односи се на њихов рад у корист других особа и/или установе. Она обухвата и киднаповање и продају деце у сврху радне или сексуалне експлоатације. Ове активности имају за последицу нарушавање физичког или менталног здравља, образовања, као и моралног, социјалног и емоционалног развоја детета.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ

Основни принципи на којима је заснован Програм, који уједно представљају и оквир за деловање, јесу:

- право на живот, опстанак и развој;
- најбољи интерес детета;
- недискриминација и
- учешће деце.

Општи циљ Програма за заштиту деце од насиља...

Општи циљ је унапређивање квалитета живота ученика применом:

- мера превенције за стварање безбедне средине за живот и рад ученика;
- мера интервенције у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање у установама.

Специфични циљеви у превенцији

1. Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања;
2. Укључивање свих интересних група (деца, васпитачи, стручни сарадници, административно и помоћно особље, директор, родитељи, старатељи, локална заједница) у доношење и развијање програма превенције;
3. Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад установе за препознавање насиља, злостављања и занемаривања;
4. Дефинисање процедура и поступака за заштиту од насиља и реаговања у ситуацијама насиља;
5. Информисање свих укључених у живот и рад установе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља и реаговање у ситуацијама насиља;
6. Унапређивање компетенција наставног и ваннаставног особља, деце, родитеља, старатеља и локалне заједнице за уочавање и решавање проблема насиља, злостављања и занемаривања.

Специфични циљеви у интервенцији

1. Спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама насиља;
2. Успостављање система ефикасне заштите деце у случајевима насиља;
3. Стално праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности програма заштите;
4. Ублажавање и отклањање последица насиља и реинтеграција детета/ученика у заједницу вршњака и живот установе;
5. Саветодавни рад са децом/ученицима који трпе насиље, који врше насиље и који су посматрачи насиља

АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ ПРЕВЕНЦИЈЕ

Превенцију насиља, злостављања и занемаривања чине мере и активности којима се у установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Превентивним активностима се:

- подиже ниво свести и осетљивости детета и ученика, родитеља и свих запослених за препознавање насиља, злостављања и занемаривања;

- негује атмосфера сарадње и толеранције, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;
- истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за конструктивно реаговање на насиље;
- обезбеђује заштита детета, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања

АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ ПРЕВЕНЦИЈЕ

<i>Динамика - време реализације</i>	<i>Активности у области превенције</i>	<i>Начин реализације</i>	<i>Носиоци реализације</i>
током школске године	Учешће у пројекту: «Родна освешћеност, превенција насиља и дискриминације у вртићима и школама у Србији» у сарадњи са ЦИП-ом, Министарством и УНИЦЕФ-ом.	обука, примена стечених знања у васпитно-образовним групама	Тим за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања
август	Упознавање са Програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања и планом за наредну школску годину - Протоколи поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање -Формулари за родитеље	Презентација на Васпитно-образовном већу	Координатор Тима за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања
септембар	Информисање родитеља : упознавање са Програмом заштите од насиља и протоколима; Тимом за заштиту од насиља...; Правилником о понашању запослених и родитеља у предшколској установи „Вера Гуцуња“	упознавање родитеља са правилима путем информација на паноу за родитеље и у оквиру родитељских састанака	васпитачи, мед. сестре – васпитачи

током целе школске . године	<p>Подстицање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ненасилне комуникације, - дечјег развоја, - дечјег самопоштовања 	<p>Реализација програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Чувари осмеха“ (психолошке радионице за подстицање дечјег развоја), - „Подстицање самопоштовања путем кооперативне комуникациј“ 	<p>васпитачи: Нина Лазић, Емилија Мерли</p>
Дечја недеља, октобар	<p>Развијање свести детета о његовим правима -Доношење правила понашања у васпитно-образовној групи</p>	<p>Упознавање деце са њиховим правима (Буквар дечјих права)</p> <p>Илустрација дечјих права</p> <p>Заједничко доношење правила ненасиља у свакој групи и истицање на видно место</p>	<p>васпитачи, све васпитне групе</p>
током школске године	<p>Промовисање хуманих гестова, кооперативности и бриге за друге у васпитно-образовним групама</p>	<p>Сачињавање збирке различитих активности које се реализују васпитно-образовним групама</p>	<p>васпитач Снежана Божиновић, мед. сестра васпитач Гордана Живковић</p>
у току школске године	<p>Утицај визуелних медија на развој деце</p>	<p>родитељски састанци</p>	<p>Координатор Тима за превенцију насиља</p>

<p>током целе школске године, октобар април, јун</p>	<p>Спортске и културно-рекреативне активности</p>	<p>Свакодневна реализација физичких активности у циљу подстицања дечјег развоја и очувања и унапређивања здравља деце Дечја недеља: кооперативне игре Априлијада – дани смеха, шале и хумора: веселе спортске игре Дечје спортске игре – јавна манифестација - Спортске активности које промовишу кооперативност и бригу за друге</p>	<p>- Стручни сарадници за физичко васпитање, - Васпитачи свих васпитних група</p>
<p>током целе школске године</p>	<p>Саобраћајно васпитање</p>	<p>- Усмерене активности, радионице у васпитно-образовним групама</p>	<p>- Васпитачи Славица Зинајић, Милица Илић, Драгана Кемер</p>
<p>током целе школске године</p>	<p>Јутарње вежбање</p>	<p>Спортске активности у васпитно-образовним групама у јутарњим часовима</p>	<p>- Стручни сарадник за физичко васпитање</p>
<p>током школске године</p>	<p>- Упознавање деце са опасностима са којима се могу суочити у вртићу, код куће, на отвореном... и поступци избегавања опасних ситуација. - Процена простора вртића од стране деце - дечији утисци и доживљаји</p>	<p>радионица</p>	<p>васпитачи, пед. сарадници, мед. сестре на превентиви Драгица Ракинић, Биљана Јагер, Весна Катић; психолог Смиља Драганов</p>

сваки дан	Обавезно закључавање врата вртића након пријема деце	- Закључавање врата	главни васпитачи објеката
септембар	Формулари за родитеље - о томе ко може преузети дете у вртићу, - дозвола за фотографисање детета у циљу презентације на стручним скуповима	обавештавање родитеља на род. састанцима, попуњавање формулара	васпитачи, педагошки сарадници
током школске године	Набавка и обезбеђивање коришћења предшколског намештаја, дидактичких средстава за рад и других средстава која су безбедна, чиста и дезинфикована за употребу и одговарају психофизичким својствима деце	обилазак в-о група, увид у потребе, преглед дидактичких средстава и играчака	стручна служба, мед. сестре на превентиви, васпитачи, пед. сарадници, техничко особље
током целе године	Предузимање мера у случају промена код деце које се односе на његово здравствено стање	- Збрињавање детета у случају повреде, по потреби вођење у здравствену установу - Обавештавање родитеља и директора - Извештај у писменој форми, који се доставља директору и мед. сестри на превентиви	мед. сестра васпитач, васпитач, пед. сарадник, мед. сестра на превентиви
током целе године	У случају промене здравственог стања детета (повишена температура, повраћање, дијареја, осип по кожи...) мед. сестра васпитач, васпитач, пед.	-пружање здравствене помоћи детету, -индивидуални	мед. сестра васпитач, васпитач, пед. сарадник, мед. сестра на превентиви

	сарадник, мед. сестра на превентиви предузима одговарајуће мере и позива и обавезује родитеља да дете одведе на одговарајући преглед и забрањује му долазак у ПУ док надлежни лекар не потврди да дете може ићи у колектив.	разговор са родитељем, - потврда од лекара да је дете здраво	
мај, септембар и током школске године	Обавезно лекарско уверење приликом поласка у ПУ	обавештавање родитеља приликом уписа, увид у лекарску документацију	стручна служба, мед. сестре на превентиви, мед. сестре васпитачи, васпитачи
према потреби током године	ПУ пред надлежним органима покреће иницијативе ради побољшања безбедности у саобраћају на прилазима предшколској установи.	израда предлога Дирекцији за изградњу града	Тим за безбедност, Савет родитеља, секретар Установе, директор
март, април	Контрола безбедности дестинација предвиђених за реализацију излета и активности ван простора предшколске установе	- Обилазак дестинације – преглед простора, реквизита, санитарног чвора - Разговор са домаћином у вези са дезинсекцијом крпеља	Тим за безбедност, Тим за реализацију излета
периодично током године, према потреби	Дезинфекција, дезинсекција, дератизација објеката и циклонизација травњака	Остваривање сарадње са надлежним институцијама	Мед. сестре на превентиви

Континуирано у току године, јануар, јун	Анализа примене Програма за заштиту деце од насиља и безбедност установе	Анализа реализације планираних активности на основу евиденције Тима за заштиту од насиља	Тим за заштиту од насиља, директор, стручни сарадници, Васпитно-образовно веће
---	--	--	--

Права, обавезе и одговорности свих у установи у превенцији насиља, злостављања и занемаривања

Запослени својим квалитетним радом (васпитно-образовним, образовно-васпитним, васпитним, стручним и другим радом) и применом различитих метода, облика рада и активности обезбеђују подстицајну и безбедну средину. Запослени не сме својим понашањем да изазове насиље или допринесе насиљу, злостављању и занемаривању. Васпитачи и стручни сарадник избором одговарајућих садржаја и начина рада доприносе стицању квалитетних знања и вештина и формирању вредносних ставова за узајамно разумевање, уважавање различитости, конструктивно превазилажење сукоба и др. и дужни су да обезбеде заштиту детета од произвољног или незаконитог мешања у његову приватност, породицу, дом или преписку, као и заштиту од незаконитих напада на његову част и углед.

Родитељ је дужан да, у најбољем интересу детета и ученика: сарађује са установом; учествује у превентивним мерама и активностима; уважава и поштује личност свог детета, друге деце и ученика, запослених и других родитеља. Родитељ не сме својим понашањем у установи да изазове или допринесе појави насиља, злостављања и занемаривања.